



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Specvlvm Magnvm Episcoporum, Canonicorum, Sacerdotvm Et aliorum Clericorum omnium tam Secularium quam Religiosorum

Tympe, Matthäus

[Köln], 1614

Praefatio Ad Specvli Hvivs Inspectorem Et Lectorem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51447](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51447)

P R A E F A T I O

AD SPECVLI HV-
IVS INSPECTOREM
ET LECTOREM.

IN Theatro historico pœnarum & præ-
miorum falsam esse docui persuasionem
Atheorum & politicorum nostri tempo-
ris, qui sibi imaginantur nullum esse nu-
men à quo istud vniuersum & res huma-
na gubernentur, sed omnia, vel natura quodam impetu
vel fortuito caussarum concursu euenire. Nam Deum na-
non solum post hanc vitam, sed sæpe etiam in hac vita
rationem actorum exigere, pro male gestis pœnas infli-
gere seu irrogare, & pro bene actis præmia distribuere,
copia Exemplorum haud parua ostendi; eam duntaxat Deus ma-
ob causam, vt omnes Christiani, & Clerici & Laici, eo-
rum consideratione cum à stagitius absterreantur, tum
ad virtutem incitentur, valideque diuinum numen (cu-
ius potentiam & dominatum nemo effugere valet) re-
formident, ne illius leges & sanctiones violantes vin-
dictam & pœnas immortales in caput suum accer-
sant.

In hoc vero speculo cum solis mihi negotium est Cleri-
cis, iisque bonis. Magnum illud Gracia deus S. Chryso-
stomus recte dixit in c. 21. Mat. hom. 38. Sicut de tem-
plo omne bonum egreditur, sic & de templo o-
mne malum procedit. Nam si Sacerdotium inte-
grum fuerit, tota Ecclesia floret: Si autem corruptum
fuerit, omnium fides marcida est, non aliter atque si sto-
machus sanus fuerit, totum corpus validum est: si autem
A disti-

Athei a-
trocem in-
iuriam ir-
rogāt Deo,
suntque rei
lesa maie-
statis diui-
na.
Deus ma-
lesacta sup-
plicii be-
nefacta præ-
miis con-
pensat.

dissipatus fuerit, totū corpus infirmū est. Mala certe quibus Ecclesia olim afflicta, pressa, & concussa fuit, à Clero suam traxisse originem restantur historia, Synodi, Patres. Nulli enim alij sciderunt Ecclesiam, & de domo Domini populos primum seduxerunt præter Clericos. Nam aut ab his hæreses originem duxerunt aut horum negligentia in agro Domini (qui ipsis colendus commissus est) pullularunt, vt non dicam in hoc delirio mundi Ecclesiasticam disciplinam negligentia Prælatorum collapsam multis (imprudenter ex corruptis moribus falsam esse fidem concludentibus) dedisse occasionem ab Ecclesia vnitæ & fide recedendi, dum nostrorum Clericorum viuendi licentiam cum antiquorum patrum & Religionis nostræ heroum parsimonia, ambitionem cum modestia, negligentiam cum sollicitudine, & morum nostrorum obscuritatem cum nascentis Ecclesiæ sanctitatis splendore compararunt. Nunquam profecto adeo vexaretur Ecclesiæ communis omnium nostrorum mater, à qua in Christo geniti sumus, cuius vberibus educati, monitis aliti, præceptis instructi, fide confirmati, nisi immanissimi hostes, hæretici, Clericorum vitia & opprobria ei possent exprobrare. Optimo igitur iure Dominus cum Clericis potest expostulare eisdem verbis quibus olim de filiis Israel conquerebatur: filios enutriui & exaltaui, ipsi autem spreuerunt me, & vsque adeo sensibus orbati sunt vt neque sint cum brutis animantibus comparandi. Nam & boues suum dominum agnoscunt, impositumque ab illo iugum libenter subeunt, & æ fini dum præsepia domini frequentant se prouidentia domini sustentari non ignorat: at Clerus hic meus tot à me honoris insigni decoratus, rarisq; beneficiis cumulatus beneficiorū memoriā prorsus abiicit, & honoris mei sollicitā curā plane deposuit.

Esa. l. v. 2.
 iud. ca. 2.
 Mat.

S. Cyprianus presbyteris & diaconis fratribus Africa *Epist. 4. li. 4*
 calamitatem & deuastationem adscribit, quando inter
 cetera ait. Fecit Dominus noster voluntatem Pa-
 tris & nos non facimus voluntatem Domini, pa-
 trimonio & lucro studentes, superbiam sectan-
 tes, æmulationi ac dissensionibus vacantes, simplici-
 tatis & fidelis negligentes, sæculo verbis solis &
 non factis renuntiantes, vnusquisq; sibi placentes
 & omnibus displicentes. Vapulauimus itaque
 & meremur, cum scriptum sit: Seruus qui cog-
 noscit voluntatem domini sui & non paruerit
 voluntati eius vapulabit multis. Quas autem *Luc. 12.*
 plagas quæ verbera non meremur, cum nec illi *Consule*
 qui exemplo ceteris ad bonos mores esse debue- *Baron. An.*
 rant, teneant disciplinam? *Christ. 253.*

Idem agens de causa ob quam Deus tam immanem *de istius tē-*
 persecutionem in Ecclesiam seuire & à Decio tyranno *poris Chri-*
 excitari permiserit in commentario de lapsis: Si, inquit, *stiana disci-*
 cladis causa cognoscitur & medela vulneris in- *plina vigo-*
 uenitur. Dominus probari familiam suam vo- *re plane e-*
 luit, & quia traditam nobis disciplinam pax lon- *neruato*
 ga corruerat, iacentem fidem & pene dixerim *atque cor-*
 dormientem censura cœlestis erexit. Cumque *rupto.*
 nos peccatis nostris amplius pati mereremur,
 Clemētissimus Dominus sic cuncta moderatus
 est, vt hoc omne quod gestum est exploratio po-
 tius quam persecutio videretur. Studebant au-
 gendo patrimonio singuli, & obliti quod cre-
 dentes aut sub Apostolis ante fecissent, aut sem-
 per facere deberent, insatiabili cupiditatis ardo-
 re ampliandis facultatibus incubabant. Non in
 sacerdotibus religio deuota, non in ministris fi-

des integra, non in operibus misericordia, non in moribus disciplina: corrupta barba in viris, in foeminis forma fucata; adulterati post Dei manus oculi, capilli mendacio colorati, ad decipienda corda simplicium callidæ fraudes, circumveniendis fratribus subdolæ voluntates: iungere cum infidelibus vinculum matrimonij, prostituere gentilibus membra Christi, non iurare, tantum temere, sed adhuc etiam peierare. Præpositos superbo tumore contemnere, venerato sibi ore maledicere, odiis pertinaciter inuicem dissidere. Episcopi plurimi (quos & hortamêto esse oportet cæteris & exemplo) diuina procuratione contempta procuratores rerum secularium fieri, derelicta cathedra, plebe deserta, per alienas prouincias oberrantes negotiationis quæstuosæ nûdinas aucupari, esurientibus in Ecclesia fratribus non subuenire, habere argentum largiter velle, fundos insidiosis fraudibus rapere, vlturis multiplicantibus fœnus augere, quid non perpetuales pro peccatis eiusmodi mererentur?

Pf. 28. Si de relique- rint.

Lib. 8. ca. 1. Gr. 2.

Ex multa libertate mores sunt vitiati.

Ex soluta disciplina Eccles. persecutio est exorta.

Sic & Eusebius ille Casariensis Episcopus qui nobis insignem illam à primordiis Ecclesie reliquit historiam atrocissimam sub Diocletiano tyranno descripturæ persecutionem, prius eius causas commemorat his verbis: Cum nos præ nimia quadam licentia in molli- tiem delicatam & dissolutam segnitiam essemus prolapsi, cumque alij aliis inuidere, maledictis in sectari, & prope nos ipsi inter nos petulantibus linguis tanquam mutuis armis oppugnare, & casu aliquando verborum contumelias velut hastas vnus in alium intorquere, & præfides Ecclesiarû

alter

alter alterius vires infringere, & populus in populum seditionem concitare inciperent, cumque ficta & adumbrata sanctitatis species quæ oratione nequit exprimi & simulatio fronte occultata ad immensam quandam prauitatem serpsisset, diuina ultio cœpit in nos animadvertere. Sed *Baron. An. Christ. 302. refutat que hic de discordiis Episcoporum recitantur.* ubi velut insensib. orbi & præstricti mente, nulla cura aut cogitatione incubuimus, vt diuinum nomen in nos incensum beneuolum & placatum efficeremus, sed tãquam impij nostras res à Deo nec curari nec animaduerti arbitrati, alia vitia aliis acervatim adiecimus, & pastores nostri depulsa repudiataque pietatis regula d. ssidio & contentione inter se exarserunt, quin etiam nullas alias res præterquam discordias, minas, æmulationem, inimicitiam & odium inter ipsos mutuo adaugere studuerunt, & animis ambitionis æstu incensis tyrannorum more principatum obtinere laborarunt, tunc demum, iuxta illam Hieremiæ sententiam: Quomodo obtegitur caligine (*obscuravit*) in *Thren. 22* furore suo Dominus filiam Sion &c. Hæc Euseb.

Quis autem nescit in quam multis & heu clericis etiam hoc nostro tenebricoso seculo sal. Apostolicus euauerit? Adeo enim a facie peccatorum spiritualia condimenta fugerunt vt multis in locis v. x. insulsus olus in horto illo voluptatis in clero inquam, videas virere in multis omnia mentis germina nocens eruca populatur, latam scientiarum segetem edax locusta consumit, & multorum præcordis piger insidet bruchus. atque intimas vitalium Ecclesie Catholice fibras exedit rubigo. Cum autem in clericos, a reb. seculi in altiore locum sublatis, tanquam in Speculum, omnium Laicorum oculi sint coniecti Omnium

ora conuersa vt ex iis sumant quod incitentur, & nihil sit quod alios magis ad pietatem & Dei cultum assidue instruat quam eorum vita & exemplum qui se diuino ministerio dedicarunt, nihil certe è contrario Laicos magis à vero D. i cultu ad impietatem deducit quam multorum clericorum dissoluta & inhonesta vita. Norunt e

Gen. 9.

V. P. Scrar.
verum Mo.
gunt. lib. 4.
in Archiep.
35. ca. 3.

quidem p̄i quadam quorundam scandala in Ecclesia Dei deesse nunquã, à nudatis per ebrietatem parentis sui pudendis iudem oculos auertunt, fratrum suorum lapsus deplorant, Dei iudicia extimescunt, & ex malorum poenis discunt peccata, ob quæ illi diuinitus puniti sunt, non imitari. At vero si quid ab vlllo Pontificum, Episcoporum, Clericorum, & Monachorum impudice, intemperanter, crudeliter, vel impudenter peccatũ est. statim omnes impij & heretici & Catholici tibi as omnes instant, lætitia gestiunt, ac tripudiant, & quidquid illud peccati est ab iis ybique & apud omnes assidue narratur, scribitur, canitur, pingitur, & quidem multis variisque mendaciorum ficturis dissentum & exaggeratum. Quemadmodum enim perlibenter vitiosum hominum sanguinem exsugunt hirudines, immundi excrementa vorant sues, & quidquid in aere, parietibus, & floribus putrilaginis ac veneni est, colligunt araneæ: ita quidquid in Clericorũ moribus ac humoribus corruptum, quidquid in Ecclesiasticorum ordine spurcum ac sordidum, quidquid in Ecclesia tota putridum ac vitiosum est, id studiosissime querunt heretici, hoc tanquam summas delicias auidissime vorant ac liguriunt, eoque mirifice pascuntur ac saginantur omnes mali.

Quare vt Ecclesiastici ad exemplum duntaxat clericorum bonorum vitam suam confirmet, ex multis admirandis & dictis & factis Clericorum bonorum hunc librum

librum concinnauit, illamque Speculi titulo insigniuit, Cur hic li-
 propterea quod in eo se contueri & contemplari possunt, ber speculi
 & videre num vitam vocationi & ordini suo conuenie-
 tem atq; conformem ducant. Sic. n. & S. Gregor. sacrã-
 scripturam speculum appellat, cū inquit: Scriptura sa-
 cramentis oculis quasi quoddam speculum op-
 ponitur, vt interna nostra facies in ipsa videatur:
 ibi enim fœda, ibi pulchra nostra cognoscimus,
 ibi sentimus quantum proficimus, ibi à profectu
 quam longe distamus. Et S. Augustinus librum quen-
 dam suum ex vtroque testamento præcepta diuina ad vi-
 ta regulam pertinentia continentem speculum nomina-
 uit, vt qui iam credens, quemadmodum ipse Aug. lo-
 quitur, Deo obedire voluerit, hic se inspiciat quã-
 tum in bonis moribus operibusque profecerit,
 & quantum sibi de sit attendat. Quemadmodum &
 S. Bern. initio sui speculi monachorum ait: Si quis e-
 mēdatoris vitæ desiderio tactus cogitationum,
 locutionum, operumque suorum sollicitus ex-
 plorator vniuersos excessus suos corrigere ni-
 titur in præsentis paginæ frequenti lectione
 & assidua meditatione, tanquam in specu-
 lo, interioris hominis sui faciem contempe-
 tur.

Cum autem vino vendibili (vt est in prouerbio) suspen-
 sa hedera nihil sit opus, & quæ per se bona sunt, alienis
 præconiis non egeant, neque exoticam commendationem
 desiderent, sed per se placeant atq; delectent, emptores q;
 sua præstantia ad se sponte sua alliciant, operæ pretium
 non esse existimo illustra hæc & dicta & facta Clericorum
 Clericis proponenda, magnificis encomiis laudibusq; ex-
 tollere. Si enim ieiuna mea orationē ac insulsis verbis

nomine
nuncupe-
tur.

Prob. me-
rũ facile
reperit
pioreu.

illud efficere conarer, nihil efficere aliud viderer, quam si lumen solis per se splendidissimum obscura quadam sacula illustrarem. Hoc vnum constanter assuero: multa hic, candide Lector, erunt qua te oblectabunt, omnia autem candide & sine fuce commemorata sunt, propterea quod ad hoc diuinus honos & Religionis auita zelus mentem & manū commouerunt. Catholicum enim me profiteor, eiusque Ecclesie membrum in cuius gremio, (vbi magnus ille Polonia Cancellarius in supremis testamenti sui tabulis loquitur) mori felicius est quam ab initio nasci, cum non nasci satius sit quam in hac non mori.

Vtinam omnes clerici pio hoc meo labore incitati diligenter secum expendere, quos mores, quam vitam magna & excellens ipsorum dignitas postulet, & requirat. Cum enim inter homines duo sint dignitatum genera, vnum seculare & laicum, alterum sacrum & Ecclesiasticum, de hoc posteriore S. Greg. ait: Quis dubitet Sacerdotes Christi Regum & Principum omniumque fidelium Patres & magistros censerī? Et B.

Lib. 8. c. 21.

Orat ad
ciu.

Dignitas
cler. est spi-
ritualis.

Spiritus lo-
ge nobilior
est corpore.
Hom. 5. vi-
di domi.

Regis splen-
dor (ex au-
ro & potē-

Naz. ad Laicos principes ait: Lex Christi sacerdotali vos subicit potestati atque hisce tribunalib. subdit. Dedit enim & nobis potestatem, dedit principatum multo perfectiorem principatibus vestris. An vero iustum vobis videtur si cedat spiritus carni, si à terrenis cœlestia superentur, si diuinis præferantur humana? Et S. Chrysost. Sacerdotium (inquit) principatus est ipso etiam regno venerabilius & maius. Nec mihi obiciat purpuram, neque diadema, neque vestes aureas, vmbre sunt ista omnia, & flosculis leuiores. At Sacerdoti thronus in cœlis collocatus est, & auctoritatem habet

habet iudicandi de cœlestibus negotiis. Quis hoc dicit? ipse cœlorum Rex; quæcunque ligaveritis super terram, erunt ligata & in cœlis.

Utinam propter hanc status sui excellentiam clerici virtuti etiam consummata & omnibus partibus ac numeris absoluta studerent, maxime cum multi ex ipsis triplici plane persona sint induti, Christiani hominis, clerici, & praelati. Quod ad Christiani obligationem attingit, lex certe Evangelica (quam David immaculatam appellat & castam, puramq; tanquam argentum septies purgatum) ita perfecta est, ut nihil labis admittat, hoc est, omnia vitia excludat, omnes virtutes requirat, atque a deo otiosum quodlibet verbum prohibeat, & ita prohibeat, ut non sine sua pœna, ac supplicio abiturum minetur. Quicumque autem hanc legem professus est, hoc professus est, se ex illius præceptis esse victurum, nec ab illis villo modo discessurum. Quare Christianum esse & Baptismum suscipere, vult S. Leo esse, renuntiare diabolo, in novitatem è vetustate transire, & terreni hominis imagine deposita cœlestem formam suscipere, in eoque interuenire quandam speciem mortis, & quandam similitudinem resurrectionis, ut homo susceptus à Christo Christumque suscipiens non sit idem post baptismum, qui fuerat ante baptismum. Huc pertinet illa exhortatio Cypriani: Convertetur ut quasi Dei templa, ut Deum in nobis constet habitare, nec degeneret actus noster à Spiritu, ut qui cœlestes & spirituales esse cœpiamus non nisi spiritualia & cœlestia cogitemus. Et: Considerandum est & identidem cogitandum renuntiasse nos mundo, & tanquam hospites & peregrinos hic degere.

A 5 Longe

tia totus est in rebus terrenis.

Matth. 18.

L.

Pf. 18. & 11.

Mat. 22.

Obligatio omnium Christ.

Ser. 24. de pass.

De orat. dom.

Serm. de lapsis.

2. Longe maior est obligatio Clericorum, qui ad hoc ipsam segregati sunt, ut peculiarem Deo seruiant seruitutem, quibus ideo sunt instituti, ut hominum peccata comedant, ut inter vestibulum & altare plorantes diuinam iram placent, ut populos à vitijs reuocent, & ad virtutem forment. Accedit quod Clerici summe cū Deo coniunguntur & copulantur. Hinc S. Greg. vult eos mystice vocari Bethel, hoc est, donum Dei, quia, inquit, dum spiritualibus studiis inhærent veluti domestici Dei,
- Ezech. 3.* omnipotentis familiares sunt. Idem adferens illud ex Leuitico, quo prohibetur, ne vllus qui maculam habet ad Dei accedat mysterium. Cæcus, inquit, est qui supernæ contemplationis lumē ignorat. Claudus, qui quidem quo pergere debeat aspicit, sed per infirmitatē mentis vitæ viam perfecte non valet tenere, quam videt. Fracto etiam pede vel manu est, qui viam Dei pergere omnino nō valet. Gibbus vero, quem terrenę sollicitudinis pondus deprimit ne vnquam ad superna respiciat, sed solis iis quæ in infimis calcantur intendat. Et S. Hieronymus inquit. Non solum Episcopi, Presbyteri & diaconi debent magnopere prouidere, ut cunctum populum cui præsidere, conuersatione, feruore, ac scientia præcedant, verum & inferior gradus exorcistæ, lectoris, & ditui, & omnes omnino qui domui Dei seruiunt, quia vehementer Ecclesiam Christi destruit meliores laicos esse quam clericos.

Ab his vitis abesse debent qui sese Ecclesiastica uita deuouerunt.
In ep. ad Tit. c. 2.

Vtinam Clerici nostri considerarent veterem illum clericum, ut à Christo institutus, ab Apostolis excultus, & primis illis seculis in Dei Ecclesia vixit, atq; ita se instruerent ne ab huius status præstantia & perfectione degenerarent.

vrent. Quis enim illis temporibus erat feruor? quæ in
 Deum charitas? quis animus, quæ alacritas ad martyriū
 subeundum? quis deniq; zelus in proximorum salute pro- Multum à
prisca illa
cleriformis
 curanda, pro qua nullis laboribus, periculis nullis parce- la clerici
deflexerūt
 bon? Deniq; quātus contemptus rerum omnium terre- multi.
 narum, honoris, diuitiarum, commoditatum, cum etiam
 plerique, vt de Cypriano accepimus, paternas omnes pos-
 sessiones & quidquid habebant venderent ac pauperibus
 distribuissent, ipsi vero vt plurimum in paupertate &
 summa rerum omnium inopia traherent vitam? Itaque
 non illi ordinem hunc vt gradum ad ambitionem, aut ad
 opes augendas suscipiebant, sed tanquam Dei militiam
 & obsequium, vt se totos eius numini consecrarent. Hinc
 S. Greg. Quasi iuuenis, inquit, erat Samuel quando in 4. li. Re.
c. 4.
 Sacerdotum ordo solis cœlestibus desideriis in- Ib. iam diu
est quod Sa
muel se-
 hians, dum nulla terrena quæreret, quo efficacius nuit.
 superna prædicare poterat, eo ad ea nihilominus
 verbis & exemplis subditorum animos accēde-
 bat, valebat enim robore & iuuenili pulchritudi-
 ne radiabat, dum vim cœlestis verbi in splendore Hac P. Pla-
tus de off.
card. c. 7.
 ostenderet sanctæ conuersationis, quia quidquid 3.
 validum loquendo poterat prædicare nitebatur
 et à sublimiter viuendo ostendere, &c. Si rāta per-
 fectio omnibus clericis est necessaria, multo magis iis, qui
 in clero ipso eminent, & quo magis eminent eo magis o- 1. mor. c. 7.
 mni virtutis laude præcellere debent. Ii enim sunt, vt S.
 Greg. qui vt Noe arcā in vndis, ita dū ad formā viri
 populis præfunt, S. Ecclesiā in tentationū fluctib. 9. mor. c. 10
 regunt, ipsi et orbē portant, quia tantorū ponde- Episcopi vt
perfectores
(Dio. eccl.
hier. c. 5. 6.)
 ra vnusquisq; sustinere cōpellitur quantis in hoc
 mūdo principatur: maxime autē Episco. perpetuo nexu
 obligationē suscipiūt ad opera perfectionis, cū ad id se ob-
 ligant,

quia aliis ligant, ut animas sibi creditas illuminent, instruunt, ad perfectionem adducant, ac pro ipsis etiam, si opus sit vidis operam nauant.

Celsitudinem loci vita & virtutis celsitudine tuentur.

tam profundant. Cum honor qui homini tribuitur simul & premium quoddam sit virtuti redditum, & indicium ac testimonium virtutis, quæ in homine sit, certe magnus pralatorum honos magnam in ipsis requirit virtutem. Ac nisi ita sit mendacium quoddam committitur seu furtum in re maxima. Accipitur enim & exigitur maximum decus minime debitum. Ad hæc cum omnium oculi in eos, qui ceteris præsent potissimum respiciant, sanctiores esse ceteris debent, etiam ob hanc causam, quod admodum difficile est, inter tantos honores humilitatem retinere, aut inter tantas opes illam spiritus paupertatem, sine qua, ut Saluator ait, nemo regnum caelorum adipisci potest, itaque ut ad maiorem hostium numerum prosligandum maius requiritur robur, sic Prælatus, si salutem consequi velit inter tot salutis aduersarios necesse est, ut magna quadam & excellenti virtute sit præditus. Ad extremum quemadmodum caelestes ordines ac hierarchia Angelorum, Archangelorum, aliorumque vsque ad summum Deum ita distributi sunt, ut quo superiores eo perfectiores sint diuinisque donis ornatiore, idem hic quoque in ordinibus Ecclesie militantis esse oportet. Certe si Episcopum prodire in publicum contingat, sine ijs ornamentis, quæ illi ordini hominum more vsuque congruunt, contra vero sacco aut pannosis biuili vestibus indutum, quam ipsum pudeat, quam omnes offendat? Quid igitur si interiori illo habitu, qui multo magis ipsi quam hic externus conuenit, spoliatus, & vulgaris vite vitiis deformatus incedat. Cum de Religioso quid audit Episcopus, quod statum illum non de-

et, indignatur, carceres & supplicia minatur, cum enim perfectionem profiteatur iure ab eo exigitur, quod proficitur:) atqui Episcoporum status multo magis obligat ad perfectionem, quam religiosorum status religiosum, quare si eam non habeant turpius etiam eis est, quam religiosis. Recte scribit S. Bern. ad Eugenium: *Lib. 2. de confid. c. 8.*
 Omnes quidem erubescere debent cum ornamentis virtutum nudati sunt, sed multo magis qui in loco eminenti sunt, quia quo quis illustrior eo sine his insignibus est deformior. Nunquid potest abscondi ciuitatis supra montem positæ desolatio, aut latere funius lucernæ extinctæ, super candelabrum. Simia in tecto Rex fatuus in folio sedes. Monstruosa res gradus summus & animus infimus, sedes prima & vita ima, lingua magniloqua & manus otiosa, sermo multus & fructus nullus, vultus grauis & actus leuis, ingens autoritas, & nutans stabilitas.

Vtinam hoc Metaphysicum hominum genus, sicut postquam exornatum est, ordinibus sacris, vestes aliasque res externas mutat, ita noua statim indueret consilia, nouas cogitationes, nouos spiritus, nouos animos eosque illi statui & illi vocationi qua eos Dominus dignatus est conuenientes. Cum Samuel diuino iussu Saulem vnxisset in Regem illud etiam præter cetera prædixit: Infiliet in te Spiritus Domini, & mutaberis in virum alium. *1. Reg. 10.*
 Idque paulo post cum omnium admiratione euenit. Et cum Moyses 70. viros adlegisset, quorum opera in tanto populo gubernando subleuaretur, scriptum est, descendisse in nube Deum, & abstulisse de eius spiritu, & dedisse illis 70. & quidem indico manifesto, cum statim prophetae cepissent stupentibus omnibus rei nouitate: *Num. 11.*

tate. Utinam, inquit, eadem mutatio in clericorum pe-
 gloire fieret cum ad tantum honorem adsciscuntur, ut i-
 pſi quoque aliam mentem & cor aliud conciperent, totos-
 que ſeſe Deo Domino & eius ſponſæ Eccleſiæ (quiſque in
 ſui miniſterij genere) dederent & conſecrarent.

Sed cum meum (qui me tam excellenti ſtatu cleri-
 corum iudico eſſe indignum) non ſit, verbo, vel ſcripto
 Clericos Eccleſiæ docere (abſit enim ut id mihi arrogem)
 hæc abrumpo, & cum omni ſubmiſſione etiam atque et-
 iam peto, ut non meis, ſed Patrum maximorum exem-
 plis, & verbis hoc ſpeculo propoſitis animum adiiciant,
 clerici & expendant quale ſit onus, quod vel ipſi
 expetiuerunt. vel ab aliis impoſitum
 ſuſceperunt.

P R I-